

Här ligger oljan i väntan på högre priser

OXELÖSUND

Djupt ner i urberget under Gamla Oxelösund ligger en skatt. Upp till en miljon kubikmeter svart, glänsande tjockolja göms i underjordiska berggrum. Oljan kommer från Ryssland, men ska vidare ut på världsmarknaden.

Oljan som mellanlagras i Oxelösund håller minst 55 grader, men på marknaden är temperaturen högre än så. En last kan byta ägare flera gånger under en sjötransport, men oftast är det en ren paperstransaktion.

Ibland finns behov av att stoppa undan oljan någonstans, för ett få ihop till en kvantitet som fyller en stor tanker eller för att helt enkelt vänta in bättre priser. Då behövs mellanlager.

– Här i Oxelösund finns sju berggrum under Gamla Oxelösund. Vi hyr ut utrymme i dem för mellanlagring av olja, berättar Erik Zetterlund, vd för Oxelösunds hamn AB.

Berggrummen är 250 meter långa, 25 meter höga och 25 meter breda. De rymmer sammanlagt en miljon kubikmeter olja.

– Vi kan förvara upp till sex olika produkter samtidigt. Just nu har vi väl en 200 000 ton i lager, säger Nils Öberg, som är områdeschef för oljehantering i hamnen.

Hittills i år har 20 båtar med oljelast lossats i Oxelösund, något färre men större båtar har hämtat olja. Det vanliga är att oljan ligger i lagren några månader.

Sedan skeppas den ut med båt, eller körs på lastbil eller tåg.

– Oljelagringen har ökat enormt sedan i oktober 2004, säger Erik Zetterlund.

Då stod hanteringen bara för en liten, liten del av hamnens omsättning, nu är den nästan lika stor som stålhanteringen. Det är en del mackel med att få in oljan i lagren. Flera bogserbåtar går åt för att få in tankfartyget till kaj, pumpningen av oljan övervakas noga, säkerhetsföreskrifterna och administration kring hanteringen är omfattande

– Oljan lossas med hjälp av pumpar, och leds i uppvärmda pipelines ned i berggrummet, som också är varmt för att oljan ska bli flytande, säger Nils Öberg.

Lagren byggdes på 70-talet av fyra fjärrvärmeverk, som då eldade mycket med olja. Eventuellt fanns tankar på beredskapslager med i bilden, för säkerhetsanordningarna antyder närmast atombombssäkerhet. Men nu används berggrummen av oljehandlare, som köpt oljan till dagspris men hoppas sälja dyrare.

– När priserna stiger på världsmarknaden blir det lönsamt att lagra olja, och det tjänar också vi pengar på, säger Erik Zetterlund.

De senaste åren har oljepriserna ökat, och många tror att priserna kommer fortsätta att stiga. Därmed kan skattgöman under Gamla Oxelösund växa till sig ytterligare.

Johanna Cederblad

0155-767 36

johanna.cederblad@sn.se

Fakta / Olja och handel

- Sverige tar mest olja från Ryssland, Norge och Danmark. De svenska raffinaderierna är avpassade för den kvaliteten som oljan därifrån har.
- Sverige importerar drygt 31 miljoner kubikmeter oljeprodukter per år.
- I Rotterdam ligger Europas oljehandelscentrum. På de ryska raffinaderierna och i hamnarna finns inte tillräckligt med lagringsmöjligheter för oljan som tas upp i Ryssland.
- Mellan Rotterdam och Ryssland finns många lager för olja

- ett ligger i Oxelösund.
- Oljan handlas på oljebörser, där mäklare agerar på uppdrag av oljehandlare.
- Förutom oljehandeln finns många andra som lever på oljehantering.
- Priset på oljeprodukter bestäms av råoljepriset, som nu ligger på ungefär 72 dollar per fat. Ett fat olja är 159 liter.
- Krisen i Libanon påverkade oljepriset, men nu efter någon vecka har det sjunkit tillbaka igen.

Källa: Svenska petroleuminstitutet

Oljeskatten ligger gömd långt, långt ned i urberget. Den som tar trappan blir trött i benen – det är 40 meter upp till marknivån!

FOTO: K-G Z FOUGSTEDT

Pumparna kopplas till tankbåten från två stora kranar i oljehamnen.

400 meter pipeline för in oljan i berggrummen från kajen.

Sju berggrum finns under Gamla Oxelösund. Det största, som ligger närmast bygdegården, används inte i dag. De övriga sex är 250 meter långa, 25 meter breda och 25 meter höga. De förbinds av två gångar, en nere i djupet 40 meter under havsytan, och en ovanför berggrummens tak.

BILD MONTAGE: OXELÖSUNDS HAMN AB

Bensinkriget över – nu väntar rekordpriser

NYKÖPING

Bensinkriget i Nyköping är över. I nästan en månad har bilisterna kunnat tanka för under tian. Men på onsdags- eftermiddagen blev bensinen i ett slag tre kronor dyrare.

– Jag tror att det var Preem som höjde först, säger Anette Westman som driver OKQ8-macken i centrala Nyköping. Priskrigen är högst oberäkneliga. Enligt Helena Fornstedt, informationsdirektör på Statoil, behöver det inte dröja länge innan vi på nytt kan tanka billigt i Sörmland.

– Prissättningen har blivit mer lokal. Vi måste se till att vi har konkurrenskraftiga priser. Kunderna är medvetna och våra lokala handlare bevakar marknaden, säger hon.

– Ni har tankat billigt länge i Nyköping. Det är ett uttryck

för att konkurrensen är stenhård.

OKQ8-handlaren Anette Westman kollar priserna på de andra mackarna varje dag.

– Vi åker runt och tittar. Ibland berättar våra kunder vilka priser de andra har. Det var så jag fick reda på höjningen i går, säger hon.

Innan en mackägare sänker priset krävs klartecken från huvudkontoret. Annars måste mackägaren själv stå för förlusten.

Enligt Anette Westman har kunderna tagit prishöjningen med jämnmod.

– Men det är klart att det var surt för dem som åkte förbi macken tidigt på eftermiddagen och tänkte att de skulle tanka på kvällen.

Ann-Katrin Drevfjäll

0155-767 24

ann-katrin.drevfjall@sn.se